

Renal transplantasyon yapılan 388 erişkin hastanın analizi: Ege Üniversitesi sonuçları*

Cüneyt Hoşçoşkun¹, Soner Duman², Hüseyin Töz², Gülay Aşçı², Mehmet Özkahya², Murat Sözbilen¹, Vildan Tanıl¹, Ercan Ok¹, Ali Başçı², Özdemir Yazarbaş¹, Hasan Kaplan¹

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ¹Genel Cerrahi Anabilim Dalı, ²Nefroloji Bilim Dalı

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Organ Nakli Araştırma ve Uygulama Merkezi, Bornova, İzmir

Amaç: Bu çalışmada, merkezimizde bu güne dek izlenen erişkin renal transplantasyon hastalarının demografik analizinin sunulması, merkezimizin kadaverik ve canlı vericili renal transplantasyon deneyiminin aktarılması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Ege Üniversitesi Organ Nakli Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde 12 Ekim 1987 ile 31 Aralık 2000 tarihleri arasında 512 erişkin renal transplantasyonlu hasta izlenmiş, bunlardan 388'ine merkezimizde renal transplantasyon yapılmıştır. Olguların greft ve hasta sağ kalım oranları Kaplan Meier analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Renal transplantasyonlu 388 erişkin hastanın 237'si erkek, 151'i kadın olup; yaş ortalaması 35±10 (17-64) yıldır. Transplant greftle ortalama yaşam süresi 43±33 (33-136) aydır. Bu hastaların 318'i canlı vericili renal transplantasyonlu, 70 tanesi kadaverik vericili renal transplantasyonludur. Kadaverik vericili renal transplantasyonlu 70 hastanın 54'ü 1997-1999 yıllarında opere edilmiştir. Kadavra vericili 70 olgunun 1, 3 ve 5 yıllık hasta sağ kalım oranları sırasıyla % 98, 88 ve 84 bulunurken, 1994 sonrası yapılan 213 canlı vericili renal transplantasyon olgusunun 1, 3 ve 5 yıllık hasta sağ kalım oranı % 95, 93 ve 89 bulunmuştur. Bir, 3 ve 5 yıllık greft sağ kalım oranları kadaverik vericili renal transplantasyon için % 95, 85 ve 76 iken, bu sayı canlı vericili renal transplantasyon için % 92, 82 ve 70 bulunmuştur. **Sonuç:** Özellikle 1994 yılı sonrasında kadaverik vericili ve canlı vericili renal transplantasyonda greft ve hasta sağ kalımı açısından önemli bir fark saptanmamıştır. Son yıllarda artan kadaverik renal transplantasyon sayısı ve elde edilen başarılı sonuçlar ümit vericidir.

Anahtar kelimeler: Renal transplantasyon, kadaverik transplantasyon, sağkalım

The analysis of 388 adult patients on whom renal transplantation was performed: Ege University results

Objective: The aim of this study was to make an analysis of our transplantation cases and to present our experience on this field. **Methods:** In the Ege University Organ Transplantation and Research Center, 512 renal transplanted adult patients were followed between 12 Oct 1987 to 31 Dec 2000. Three hundred and eighty-eight of these patients were transplanted in our center. The graft and survival of the cases were analyzed with Kaplan Meier analysis method. **Results:** 237 of the patients were male and 151 were female, their mean age was 35±10 (range 17-64 years) years. Mean survival time with transplanted graft was 43±33 (33-136) months. 318 of these patients had live renal donors and 70 had cadaveric renal donors. 54 of 70 cadaveric renal donor patients were operated in the last three years (1997-1999). One, 3 and 5 years survival ratios of cadaveric renal donor patients were 98%, 88% and 84% respectively. On the other hand, the survival ratios of 213 live renal donor patients operated after 1994 were 95%, 93% and 89%. One, 3 and 5 years graft survival ratios were 95%, 85% and 76% in cadaveric renal donor patients and were 92%, 82% and 70% in live renal donor patients. **Conclusion:** There was no difference in comparison of the transplantation success of live renal donor and cadaveric renal donor patients. Renal transplantation frequency has being increasing since 1994 and the progress in this field is encouraging.

Key words: Renal transplantation, cadaveric transplantation, survival

Genel Tıp Derg 2002;12(3):91-94

*Bu Çalışma II. Organ Nakli Kuruluşları Koordinasyon Kongresinde Poster olarak sunulmuştur.

Yazışma adresi: Doç. Dr. Cüneyt Hoşçoşkun, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı, 35100, Bornova, İzmir.
E-posta: dumans@med.ege.edu.tr

Son dönem böbrek hastalığı tedavisinin seçkin yöntemi olan renal transplantasyon sayısı dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de bekleme listesinde yer alan hasta sayısındaki artışı karşılayamamaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de son dönem böbrek yetmezliği tedavisinde renal transplantasyonun oranının artırılması gerekmektedir (1,2).

Renal transplantasyon oranının artırılması hem hasta konforu hem de ülke ekonomisi açısından önemlidir. Yapılan hesaplamalarda, son dönem böbrek yetmezliği olan bir hastanın 5 yıllık tedavi maliyeti, diğer tedavi seçeneklerine (hemodiyaliz ve periton diyalizi) göre renal transplantasyon için çok daha ekonomiktir (3).

Günümüzde ancak canlılardan veya kadvralardan böbrek temin edilebilmektedir. Ülkemizde kadvralardan temin edilebilen böbrek oranı, son yıllarda artış göstermesine rağmen halen istenilen düzeyde değildir ve bu konuda yürütülen kampanyalardan istenilen sonuç elde edilememektedir (4,5).

Bu çalışmada, merkezimizde ilk böbrek naklinin yapıldığı 12 Ekim 1987 tarihinden bugüne kadar izlenen erişkin renal transplantasyon hastalarının demografik analizinin sunulması, kadvrik (Kad) ve canlı vericili (LRD) renal transplantasyon deneyimimizin aktarılması ve literatür verileri ile tartışılması amaçlanmıştır.

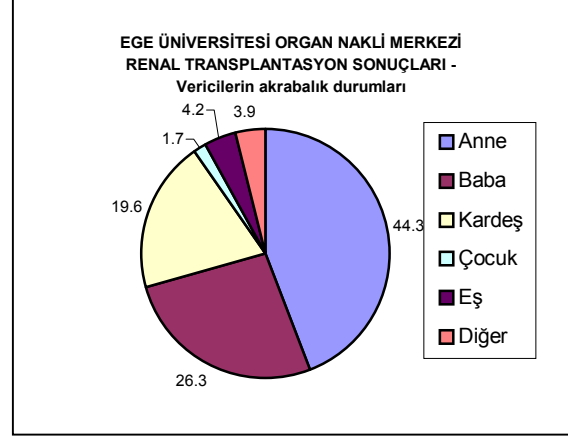
Yöntem

Ege Üniversitesi Organ Nakli Uygulama ve Araştırma Merkezinde 12 Ekim 1987 ile 31 Aralık 2000 tarihleri arasında 512 erişkin hasta izlenmiş, bunlardan 388'ine merkezimizde renal transplantasyon yapılmıştır. Bu çalışmada merkezimizde renal transplantasyon yapılmış olan 388 olgunun demografik verileri (yaş, cinsiyet, alıcı verici akrabalığı, verici türü) ortaya konulmuş, olguların greft ve hasta sağ kalım oranları Kaplan Meier analizi ile değerlendirilmiştir.

Sonuçlar

Çalışmaya alınan 388 hastanın 237'si erkek, 151'i kadın olup; yaş ortalaması 35±10 (17-64) yıldır. Renal transplant greftle yaşam süresi ortalama 43±33 (33-136) aydır. Hastaların 70'i (% 18) kadvrik

renal transplantasyonlu olup; bunların 54'ünün renal transplantasyon operasyonu 1997-1999 yıllarında yapılmıştır. Bu üç yılda yapılan olguların yıllara göre sayısal dağılımı sırasıyla 11, 28 ve 15'dir. Olguların % 72'si canlı akraba vericili renal transplantasyonlu olup; vericilerin akrabalıkları değerlendirildiğinde ilk sırayı anne, ikinci sırayı baba ve onu da kardeşler izlemektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Merkezimizde yapılan nakillerde canlı vericilerin akrabalık dereceleri

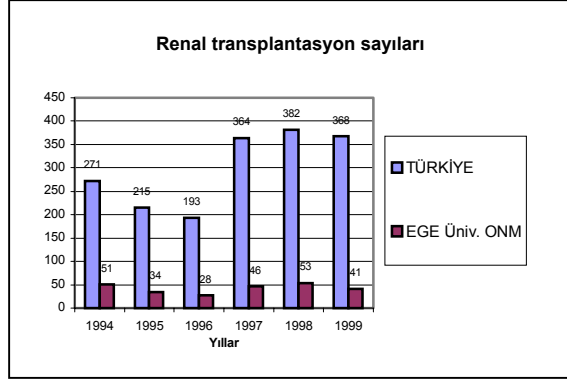
Merkezimizde yapılan kadvra vericili 70 olgunun 1, 3 ve 5 yıllık hasta sağ kalım oranları sırasıyla % 98, 88 ve 84 bulunurken, 1994 sonrası yapılan 213 canlı vericili renal transplantasyon olgusunun 1, 3 ve 5 yıllık hasta sağ kalım oranı % 95, 93 ve 89 bulunmuştur. Bir, 3 ve 5 yıllık greft sağ kalım oranları kadvra vericili transplantasyon için % 95, 85, ve 76 iken canlı vericili renal transplantasyonda bu değerler % 92, 82 ve 70 olarak bulunmuştur.

Tartışma

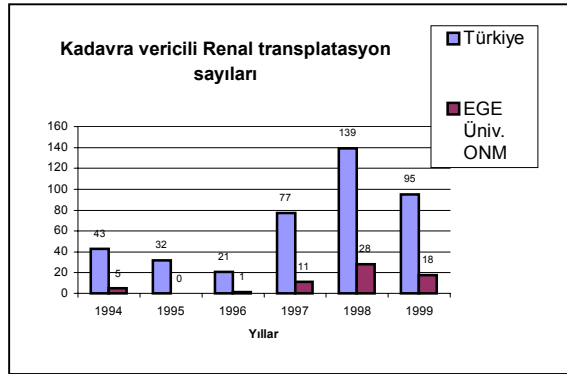
Merkezimizde ilk renal transplantasyon 12 Ekim 1987'de kadvra vericili olarak yapılmıştır. Daha sonra hem canlı, hem de kadvra vericili renal transplantasyon olarak devam etmiştir. On yılı aşkın bir süredir ünitemizde başarılı bir şekilde renal transplantasyon yapılmaktadır. Elde edilen hasta sağkalım oranları ve greft sağkalım oranları diğer ülkelerde ve ülkemizdeki diğer merkezlerde bildirilen oranlara benzer bulunmuştur (1,6,7).

Ünitemizde yılda ortalama olarak 40-45 renal transplantasyon yapılmaktadır. Bunların yaklaşık % 30'u kadvrik vericili, diğerleri canlı vericili renal transplantasyondur. Özellikle batılı ülkelerde

kadavralardan elde edilen greft oranı daha yüksektir. Ülkemizde kadavradan temin edilen organ oranlarının düşük olmasında çeşitli etkenler rol oynamaktadır, bunların başında da sosyokültürel yapı gelmektedir. Organ bağıışı konusunda halkın bilinçlendirilmesi, konunun öneminin anlatılması ve yanlış inanışların ortadan kaldırılması bu konuda yapılması gereken önemli aktivitelerdir.

Şekil 2. Türkiye geneli ve merkezimizin sonuçları

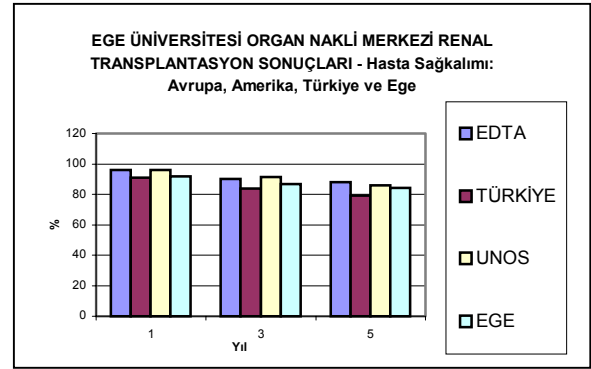
Şekil 3. Merkezimizde kadavradan alınan böbreklerin Türkiye geneline oranı

Merkezimizde yapılan renal transplantasyon sayısı Türkiye’de yapılanın yaklaşık olarak % 12’sini oluşturmaktadır (1). Ülkemizde yapılan kadaverik transplantasyonların % 18’i merkezimizde gerçekleştirilmiştir (Şekil 2 ve 3).

Olgularımızın 1, 3 ve 5 yıllık greft ve hasta sağ kalım oranları (Tablo), özellikle 1994 sonrasında belirgin iyileşme göstermiştir. Özellikle son yıllarda Avrupa ve Amerika’daki oranlar (8-10) yakalanmıştır (Şekil 4 ve 5).

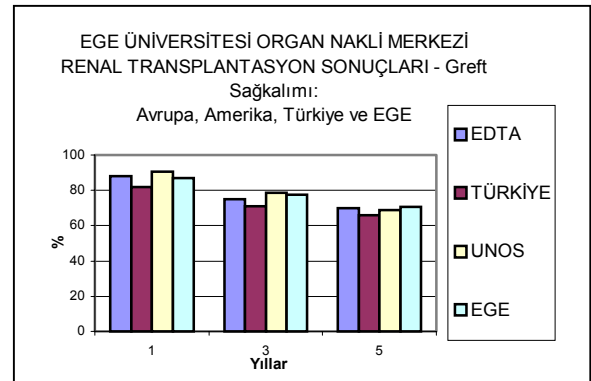
Tablo. Olguların greft ve hasta sağ kalım oranları

	Hasta sağ kalımı (%)			Graft sağ kalımı (%)		
	1 yıl	3 yıl	5 yıl	1 yıl	3 yıl	5 yıl
LRD RT 1994 öncesi	86	74	72	78	62	56
LRD RT 1994 sonrası	95	93	89	92	82	70
Kadaverik RT	98	88	84	95	85	76

UNOS: Amerika organ paylaşım birliği, EDTA: Avrupa Diyaliz Transplantasyon birliği

Şekil 4. Hasta sağ kalım oranları

Şekil 5. Graft sağ kalım oranları

Bu sonuçlara göre özellikle 1994 yılı sonrasında kadavra vericili ve canlı vericili renal transplantasyonda greft ve hasta sağ kalımı açısından önemli bir fark saptanmamıştır. Son yıllarda artan kadavra vericili renal transplantasyon sayısı ve elde edilen başarılı sonuçlar ümit vericidir. Bunun daha da artırılması ve en azından bekleme listesindeki hasta artış hızına yaklaşması ancak devlet, basın ve merkezlerin işbirliğini içeren bir ulusal politika ile sağlanabilecektir. 1994 yılında kurulan Organ Nakli

Kuruluşları Koordinasyon Derneği'nin 1996 yılından itibaren Türkiye genelinde organ nakli yapan merkezler arasında kadavra vericili böbrek transplantasyonunda organ paylaşımını organize etmesi bu konudaki ilk organizasyondur. Ardından 2001 yılında Sağlık Bakanlığı'nca tüm ülke genelindeki hastanelerden kadavra kaynaklı organların kullanımını sağlamak ve kadavra vericili organ temininin sayısını ve dolayısıyla kadavra vericili transplantasyonun sayısını artırmak amacıyla yeni bir yapılanmaya gidilmiştir. Buradan hareketle bölge koordinasyon merkezleri oluşturulmuş ve tek bir çatı altında toplanmasına çalışılmıştır. Bu çalışmalar kadavra kaynaklı renal transplantasyonun artırılması için ümit verici görünmektedir. Dileğimiz Amerika ve Avrupa'dakine benzer kadavra vericili renal transplantasyon oranlarına ulaşmak ve halkımıza en iyi hizmeti vermektir.

Kaynaklar

1. Erek E, Süleymanlar G, Serdengeçti K. Türkiye'de Nefroloji-Diyaliz ve Transplantasyon. Türk Nefroloji Derneği yayınları, İstanbul 1999.
2. Valderabano F. Figures from the annual report on management of renal failure in Europe, XXVII, EDTA registry 1997.
3. Eggers PW, Kucken LE. Cost issues in Transplantation. Surg Clin North Am 1994;74:1259-67.
4. Van Buren CT, Barakat O. Organ donation and retrieval. Surg Clin North Am 1994;74:1055-82.
5. Salah H, Benarbia S, Nemmar M, Bessalem S, Zidani R, Bach MK, et al. Renal transplantation: Social and psychological aspects. In: Haberal MA editor. Recent Advances in Nephrology and Transplantation. Haberal Education and Research Foundation, Ankara 1990, p:151-56.
6. Kechrid C, El Ouakdi M, Ben Abdullah T, El Matri A, Zmerli S, Ben Ayed H. The Tunisian experience in renal transplantation. In: Haberal MA, editor. Recent Advances in Nephrology and Transplantation. Haberal Education and Research Foundation, Ankara 1990, p:171-75.
7. Tavlı S, Kekec Y, Tokyay R. Severe surgical complications after kidney transplantation. Transplant Proceed 1992;24:1859-60.
8. Browne BJ, Kahan BD. Renal transplantation. Surg Clin North Am 1994;74:1097-116.
9. Haberal M, Bulut O, Sert Ş, Gülay H, Hamaloğlu E, Altunkan Ş. Living unrelated renal transplantation. In: Haberal MA, editor. Recent advances in nephrology and transplantation. Haberal Education and Research Foundation, Ankara 1990, p:157-60.
10. Haberal M, Bulut O, Sert Ş, Altunkan Ş, Gülay H, Hamaloğlu E. The results of kidney transplantation from elderly donors. In: Haberal MA, editor. Recent Advances in Nephrology and Transplantation. Haberal Education and Research Foundation, Ankara 1990, p:195-9.